

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою

Кафедра агрохімії, ґрунтознавства та землеробства

05-01-02

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

" ____ " _____ 2016 р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

спеціальність 201 „ Агрономія ”

спеціалізація "Агрохімія і ґрунтознавство"

Рівне - 2016

Национальний університет
та природокористування
Робоча програма "Методологія наукових досліджень" для студентів
за спеціальністю 201 „Агрономія”. – Рівне: НУВГП, 2016. – 11 с.

Розробник: Трушева Світлана Сергіївна, к.с.-г.н., доцент кафедри агрохімії, ґрунтознавства та землеробства

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри агрохімії, ґрунтознавства та землеробства

Протокол від „08 ” вересня 2016 р., № 1

В.о. завідувача кафедри _____ Трушева С.С.

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 201
“Агрономія ”

Протокол від „09” вересня 2016 р., № 1

Голова науково-методичної комісії _____ Вознюк С.Т.

© Трушева С.С., 2016 рік
© НУВГП, 2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 20 "Аграрні науки та продовольство"	Нормативна	
	Спеціальність 201 „Агрономія”		
Модулів – 1	Спеціалізація "Агрохімія і ґрунтознавство"	<i>Рік підготовки</i>	
Змістових модулів - 2		5-ий	6-ий
Загальна кількість годин - 90		<i>Семестр</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5	Рівень вищої освіти: Магістр	2-ий	2-ий
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	4 год.
		<i>Практичні</i>	
		14 год.	4 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	82 год.
		<i>Вид контролю:</i>	
екз.	екз.		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - 33 до 67.

для заочної форми навчання – 8 до 92.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни „Методологія наукових досліджень” є ознайомлення студентів із загальними закономірностями і тенденціями наукового пізнання як особливої діяльності з

виробництва наукових знань, оволодіння методологією наукового пошуку, розширення загального кругозору та ерудиції студентів.

Основні **завдання** навчальної дисципліни "Методологія наукових досліджень":

- вивчення науки як пізнавальної діяльності;
- формування логіки наукового дослідження;
- вивчення загальних методів наукових досліджень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- завдання та функції сучасної науки, місце науки в сучасній цивілізації;
- історію науки;
- методологію наукового пізнання;
- методи теоретичного та емпіричного пізнання;
- етапи наукових досліджень.

вміти:

- обирати, обґрунтовувати та формулювати мету, завдання, об'єкт та предмет наукового дослідження;
- використовувати документальні та бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях;
- систематизувати результати наукових досліджень та узагальнювати їх;
- готувати наукові публікації за результатами наукових досліджень.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи наукових досліджень

Тема 1. Наука як система знань.

Функції, мета та завдання науки. Особливості сучасної науки. Роль науки у вирішенні глобальних проблем людства. Структурні елементи науки та їх характеристика. Класифікації наук. Наукознавство, його розвиток, завдання та практичне значення.

Теми 2-3. Методологія та методи наукових досліджень.

Поняття наукового пізнання та його рівні. Предмет та об'єкт наукового пізнання. Поняття методології наукових досліджень. Розробка методологічних основ наукового дослідження. Класифікація методів наукових досліджень з філософських позицій. Загальнонаукові та емпіричні методи, їх характеристика.

Методи вивчення причинно-наслідкових зв'язків явищ та їх характеристика. Поняття гіпотези. Стадії розвитку гіпотези та їх характеристика. Значення гіпотез в методології наукових досліджень. Докази та їх структура. Спростування та їх структура.

Змістовий модуль 2. Організація дослідного процесу

Тема 5. Організація науково-дослідної роботи в Україні.

Організаційна структура науки. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні. Система підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів в Україні. Поняття наукової школи.

Тема 6. Стратегія і тактика в наукових дослідженнях.

Поняття наукового дослідження. Класифікація наукових досліджень. Основні принципи вибору стратегії. Тактичні принципи наукового дослідження.

Тема 7. Проведення наукових досліджень.

Вибір напрямку, проблеми, теми наукового дослідження та визначення кола наукових питань. Основні етапи проведення наукових досліджень. Основи наукової організації дослідного процесу.

Тема 8. Економічна ефективність наукових досліджень.

Поняття ефекту та ефективності наукових досліджень. Критерії ефективності наукового колективу. Види економічної ефективності наукових досліджень.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Σ	у тому числі			Σ	у тому числі		
		л	пр	сп		л	пр	сп
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Основи наукових досліджень								
Тема 1. Наука як система знань.	10	2	-	8	10	-	-	10
Теми 2-3. Методологія та методи наукових досліджень.	14	4	4	6	11	1	2	8
Тема 4. Аксиоми та гіпотези в	12	2	2	8	11	1	-	10

методології наукових досліджень.								
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	36	8	6	22	32	2	2	28
Змістовий модуль 2. Організація дослідного процесу								
Тема 5. Організація науково-дослідної роботи в Україні.	10	2	-	8	12	-	-	12
Тема 6. Стратегія і тактика в наукових дослідженнях.	14	2	2	10	21	-	1	20
Тема 7. Проведення наукових досліджень.	16	2	4	10	14	1	1	12
Тема 8. Економічна ефективність наукових досліджень.	14	2	2	10	11	1	-	10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	54	8	8	38	58	2	2	54
Усього годин	90	16	14	60	90	4	4	82

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Основні концепції походження науки.	2	-
2	Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.	4	2
3	Накопичення і обробка наукової інформації. Написання літературного огляду.	2	-
4	Наукова проблема та обґрунтування теми наукових досліджень.	2	-
5	Розробка методологічної основи нау-	2	1

	кового дослідження. Систематизація результатів наукових досліджень.		
6	Підготовка наукових публікацій, рефератів, доповідей. Апробація результатів наукових досліджень.	2	1
Усього годин		14	4

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 0,5 год./1 год. занять = $0,5 \times (16+14) = 15$ год.

Підготовка до контрольних заходів – 6 год. на 1 кредит ЄКТС = $6 \times 3 = 18$ год.

Опрацювання окремих тем програми або її частин, які не викладаються на лекціях - **27 год.**

Розподіл годин самостійної роботи для студентів заочної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – $(4+4) \times 0,5$ год. = **4 год.;**

Підготовка до контрольних заходів – 3 кредити $\cdot 6$ год. = **18 год.**

Опрацювання окремих тем програми або її частин, які не викладаються на лекціях – **47 год.**

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Філософська та загальнонаукова методологія.	6	10
2	Емпіричні методи наукових досліджень.	4	8
3	Систематизація результатів наукових досліджень.	6	10
4	Наукова комунікація. Наукова школа.	6	11
5	Раціональний трудовий режим науковця та організація його робочого місця.	5	8
Усього годин		27	47

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни „ Методологія наукових

досліджень” використовуються інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання з застосуванням:

- лекцій у супроводі мультимедійної презентації (у програмі Power Point);
- практичних робіт з використанням друкованого роздаткового матеріалу, фолій, плакатів.

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля;
- написання і захист індивідуальної роботи (для студентів заочної форми навчання);
- екзамен.

Основними критеріями, що характеризують рівень *компетентності* студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що містяться в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповіді на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими **критеріями** (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недо-

ліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Контроль самостійної роботи проводиться:

з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;

з практичних робіт – шляхом захисту виконаних робіт.

Усі форми контролю включено до 100 – бальної шкали оцінювання знань студентів.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

	Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (екзамен)	Сума
	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
	T1	T2-3	T4	T5	T6	T7	T8		
Лек	2	4	2	2	2	2	2	40	100
Пр	2	8	4	4	4	4	2		
Ср	2	4	2	2	2	2	2		
Σ	6	16	8	8	8	8	6		
Всього	30			30					

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

<i>Сума балів за всі форми навчальної діяльності</i>	<i>Оцінка за національною шкалою Для екзамену</i>
90-100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	
60-63	задовільно
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни "Філософія науки" студентами спеціальності

11. Рекомендована література

Базова

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник. / М.Т. Білуха. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
2. Соловійов С.М. Основи наукових досліджень: навчальний посібник./ С.М. Соловійов. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 176 с.
3. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – 206 с.
4. Марцин В.С. Основи наукових досліджень: навчальний посібник /В.С. Марцин, О.А. Даниленко та інш. – Л.: Ромус-Поліграф, 2002.- 128 с.
5. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник./ В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 296 с.

Допоміжна

1. Гайдучок В.М. Теорія і технологія наукових досліджень: навчальний посібник. / В.М. Гайдучок, Б.І. Затхей, М.К. Лінник. – Львів: Афіша, 2006. – 232 с.
2. Гончаров С.М. Студентські наукові дослідження в кредитно-модульній системі організації навчального процесу./ С.М. Гончаров. – Рівне: НУВГП, 2006. – 127 с.
3. Горбатенко І.Ю. Основи наукових досліджень. / І.Ю. Горбатенко. – К.: Вища школа, 2001. – 92с.
4. Грушко И.М. Основи научных исследований: учебник./ И.М. Грушко, В.М. Сиденко. – Харьков: Изд-во при ХГУ, 1983. – 222 с.
5. Курсове та дипломне проектування в КМСОНП. – Рівне: НУВГП, 2005. – 33 с.
6. Липкин А.И. Философия науки. / А.И. Липкин. – М.: ЭКС-МО, 2007. – 608 с.
7. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: навчальний посібник./ А.С. Філіпенко. – К.: Академвидав, 2005. – 208 с.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

12. Інформаційні ресурси

1. Освітньо-професійна програма підготовки магістра за спеціальністю 8.09010102 „Агрохімія і ґрунтознавство” (Київ, 2010 р.).
2. Наукова бібліотека НУВГП. – м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75. <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>.
3. Обласна наукова бібліотека. –м. Рівне, майдан Короленка, 6. <http://www.lib.rv.ua/>.
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. - Київ, Голосіївський проспект, 3. <http://www.nbuv.gov.ua/>.
5. Законодавство України. <http://www.rada.kiev.ua/>

Національний університет
водного господарства
та природокористування